

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 90
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare ză
90 Hlerl.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Părerile oamenilor imparțiali asupra situației noastre interne.

IV.

Declarațiile domnului prof. D. Comșa.

Primum dela d. D. Comșa, venerabilul profesor din Sibiu și distinsul nostru luptător politic de pe vremea memorandumului, răspunsul următor, la întrebările noastre.

Care este părerea dv. asupra situației noastre interne?

Trebuie să deschid aceste rânduri cu câteva mărturisiri de ordin personal. De un deceniu și mai bine eu nu fac politică militantă. Apropierea nemijlocită de factorii conducători ai mișcării noastre politice mi-a inspirat odinioară hotărârea de-a lua asupra mea rolul unui simplu observator. Desiluziile influențează totdeauna conduita noastră.

Când cu procesul memorandumului, acum două decenii, mă ispitesc din când în când gândul de a lăsa politica militantă în grija cărmacilor oarecum „predestinați”, între altele tocmai fiindcă avusesem ocazie de a cunoaște, din intuiție proprie felul conducerii și peripețiile politicei naționale.

Ceea ce m'a determinat apoi a mă retrage irevocabil a fost un episod, care m'a întristat până în adâncul sufletului. Poate e bine să-l amintesc aci ca să explic încâtva desgustul ce m'a cuprins de atunci încoace, pe mine, care mă avântasem în vâltoarea politice entuziasmat ca puțini alții.

În cursul celor 14 luni nesfârșite, cât a dăinuit întemnițarea, de repețite ori luasem unanim înțelegere de a mulțumi în corpore, pentru cazul grațierii, împăratului la Viena, firește cu ignorarea guvernului cărmuit de satrapul Bánffy, care ne înfundase la — răcoare.

Dar abia scăpați, din închisoarea Vătuului „frunțașii dintâi” au ținut și da tainice întâlniri în capitala apropiată și după multe și, pe semne, anevoioase tichueli cu samsarul stăpânirii curtenitoare, iată că dat mi-a fost a vedea părăsind saloanele celui mai somptuos hotel doi colegi matadori, gătiți ca de bal, mergând în landou închis, la acelaș Bánffy, vezi Doamne, spre a săruta, după zisa mea de atunci, gârbaciul care ne lovește.

În fața acestei stranie întâmplări, care și azi, după 20 de ani, stârnește în mine legitimă indignare și scârbă, nu mi-a rămas decât să renunț la așa zisa politică.

Aș putea continua cu episoadele dar mă rețin, temere având de a nu mă putea oprî cu una cu două. Atâta adaug, că am urmărit cu viu interes peripețiile ce s'au perindat în ale politicei noastre interne. Mă cred îndreptățit deci să spun câteva

cuvinte în treacăt asupra stărilor dela noi. Din capul locului declar că voi vorbi sincer și fără multă rezervă.

Trec dar la întrebarea pusă și constat și eu că, situație mai critică, mai păgubitoare intereselor naționale nici că s'ar putea închipui.

Negreșit că în prima linie conducerii partidului îi revine datorința imperioasă de a premerge cu exemplu bun și de a mulțomi și împăca spiritele extrem de agitate, începând, aș zice eu, cu opreliștea publicării de învinuiri fără rost în organul propriu, învinuiri și ponegriri, în parte grave, cari mai ales ele au deslănțuit vijorul atâtor discuții și hărțuiri pătimașe.

Cu ori ce preț și cu ori ce jertfe, pacea și armonia de mai înainte trebuiesc readuse.

Ceeace ierta-nu se poate este că, în ciuda atâtor stăruințe de o parte și atâtor promisiuni de altă parte, comitetul executiv n'a apucat după atâta amar de timp, a înfăptui organizația partidului. Urmările sunt pe cât de evidente pe atât de triste și din seamă afară păgubitoare. Înăptuirea organizației se impune de urgență.

Ce credeți despre neînțelegerile celor două ziare din Arad?

Ce opinie aveți față de avomul cu pretinsa tradare a „Tribunei”?

Neînțelegerile, sau mai bine zis, vrajba dintre ziarele aradane, o consider eu unul nu atât ca provenind din jignirea unor vanități și aspirații personale ce le-ar fi nutrit unii sau alții ci cu deosebire din faptul, că trifoiul Mangra-Brote-Slavici, vornicii „Tribunei” de odinioară, au mers cu tichuelile „diplomatice” până a se arunca fățiș în brațele guvernului care li-se părea prevenitor și darnic.

Acest pas a stârmit nedumeriri și bănueli ușor de explicat, dat fiind că triumviratul cărmuit până bine de curând naia „Tribunei”. Ca mulți alți aderenți, am rămas și eu înmărmurit și bănuind întreagă redacția, la început. Dar văzând că „Tribuna” nu pregetă a da, ea mai întâi aprigă năvală, înfierând acel pas nesăbuit cu pecetea negrii tradări de neam și continuând a fi intransigentă în toată puterea cuvântului repede mi-am recucerit în crederea de mai înainte.

Fapt neîndoios este astăzi că, după atâta toropeală și deducții prăpăstioase, în sprijinul acuzei grozave ca și când stăpânii și cărmacii actuali ai „Tribunei” ar fi comis și ei, în rând cu amintita troiță,

păcatul tradării, nu s'au adus până în prezent măcar și numai o singură dovadă serioasă.

Așa fiind, rămâne să se închee acest odios dosar, tradarea ziarului „Tribuna” fiind și așa, vorba dlui Mihai, o fantomă, iac așa de ochii lumii naive.

De altcum, valorile „tradării” par a se alina oarecum tiptil și pe nesimțite, negreșit în lipsa de dovezi. Dar fiindcă gogorița asta trebuie menajată și menținută la suprafață cu orice preț, fie și cu armele calomniei iată că „ploaia de săgeți” și cu ea fulgerile păcatului se descarcă, cu vârf și îndesat, asupra poetului Goga, cinește intrupată și lumina ochilor noștri.

Că d. Goldiș, exponentul comitetului și directorul ziarului, vezi dragă Doamne, autorizat, a mers până a îngădui să se publice asemenea năzbâtii încornurate, este o dovadă mai mult, că dsa este călăuzit de patimă fără leac și că a sunat oara înlocuirii sale prin alt personaj mai puțin năvalnic. La din contră: videant consules!

Găsiți că din cele două ziare, unul, trebuie să părăsească Aradul, — care din două?

Răspund în treacăt, că asupra acestui punct împărtășesc întocmai opinia dlui P. Cosma, care știut este, stăruie pentru strămutarea ziarului autorizat în capitala țării, eventual pentru strămutarea la Cluj, Orăștie sau chiar la Sibiu.

Ați observat un singur moment, dela începerea campaniei împotriva acestui organ de publicitate, când „Tribuna” ar fi părăsit linia de intransigentă în politică?

Credeți că e de importanță ca neînțelegerile între ziarul „Românul” și „Tribuna” să se curme în cel mai scurt timp, — prin ce remedii?

Admițeti ideea distrugerii numitului ziar?

O neiertată și regretabilă greșală de tactică a săvârșit comitetul executiv atunci când, cedând unor intervenții particulare, s'a amestecat și ingerat unde nu trebuia, decretând cu dela sine putere suverană tradarea și cu ea distrugerea „Tribunei”, ca și când încătușarea libertății cuvântului și amușirea opiniilor mult puțin osebite ar fi soluția cea mai nimerită și expeditivă, ca la armată.

După cum era de prevăzut, ziarul osândit, fără doar și poate, la peire, s'a apărut roinicește rămânând în picioare și astfel comitetul a îndurat, hotărât lucru, un veritabil și meritat eșec, în paguba ireparabilă a prestigiului său și așa ciuruit.

Până a nu încheia spusele, țin și eu să accentuez, că răspunderea pentru situa-

Criza comitetului național.

— Opinii libere. —

De Dr. A. D.

Faptele cari s'au succedat c'o iuteală vertiginoasă în zilele din urmă, provocând pretutindeni valuri de revoltă clocotitoare și depresie disgustătoare, cer în mod imperios să le cântărim gravitatea și să scoatem cu toată obiectivitatea concluziile cari se desfac în chip categoric din aprecierea lor dreaptă. Din aplicarea acestui procedeu, se va putea vedea limpede, în ce anume măsură își mai poate justifica existența în formațiunea sa actuală aeropagului nostru politic numit comitetul național.

Psicologia acestei înalte corporațiuni politice în faza cea mai recentă a existenței sale se prezintă în culori cu totul aparte, deadreptul imposibil la un popor cu o viață ordonată.

În toate țările de cultură, viața politică a diferitelor popoare se desfășură în cadrele activității mai multor grupări de oameni. Îndată ce în anumite cercuri se înstăpânesc alte convingeri cu privire la problemele statului și soluția ce trebuie s'o primească în interesul fortificării sale și a fericirii cetățenilor, se formează un partid politic. Elementele cu aptitudini și calități de a înțelege și activa aceste concepții divergente de acelea ale altor grupări, se asociază și luptă în mod solidar după un plan programatic bine formulat. Diversitatea opiniilor politice în astfel de țări, nu poate constitui o piedecă serioasă în calea realizării idealurilor urmărite. Îndată ce anumiți indivizi își precizează în chip deosebit credințele lor, conducătorii partidului cărui aparțin, nu pot obiecta, că aceste vederi nu congruează cu interesele națiunii ce-o reprezintă, câtă

vreme o astfel de interpretare se poate admite numai atunci, când toate partidele existente ar invoca-o. E firesc prin urmare, ca disolidarizarea anumitor membri cu vederile partidului cărui aparțin, să nu însemne o criză în viața politică a poporului din care face parte. Pentru că aici „partid” și „națiune” sunt două noțiuni cari nu se acoper, fiindcă nu înseamnă unul și același lucru. Aici oamenii trag consecințele firești, fără a se simți urmele unei zguduirii în viața organică a politicei respectivului popor. Iese din partid și se atașează la acela, care cadreză cu vederile și concepțiile sale.

Cu totul altfel se găsește situația la noi. Avem un singur partid, cel național român. Acestui partid aparțin toți Românii din Ardeal și Țara ungurească. Nu prin vre-o formulă oarecare de alegere, ci prin naștere chiar. Iar comitetul național, este organul executiv instituit de acest partid pentru a reprezenta interesele și vederile sale, și nici decum acelea ale unui foarte restrâns număr de oameni, ori cât de mult ar pretexta ei însușiri de maturitate politică. Nu comitetul stă deasupra partidului, ci tocmai invers. Membrii partidului național au nu numai dreptul, dar și datoria de a controla activitatea corporației instituite de ei, a supune unei critici minuțioase și obiective mijloacele de luptă politică de cari uzează, a-și face excepțiile lor de câte ori acest organ subaltern nu ține seamă de realitate, de exigențele și preocupările cari ies la suprafață, și cer întrupare. Iar în momentul când el abuzează de drepturile sale și sfidează în mod brutal sentimentele, credințele și aspirațiile obștei care i-a dat aceste atribuții de conducător, are dreptul suprem de a *dimite*.

Comitetul actual însă, își interpretează cu totul aparte situația. Pentru el „comitet”, „partid”, „națiune” sunt noțiuni cu desăvârșire identice. Din împrejurarea,

că la noi există numai un singur partid politic, al cărui exponent chemat s'ar zice că e comitetul, îndată formulează teza: „Le partid c'est moi”, ori „Le natione c'est moi” și astfel iată'l confundându-se în mod ilicit cu națiunea. Proclamându-se drept o corporație sacrosanctă se va îngrași cu toate atribuțiile de imunitate, preconizând înaintea bunilor electori de odinioară, suprema formulă: „*Tabu*”.

Nu vei cărti, nu vei fi nemulțumit niciodată, căci astfel de manifestări terestre nu sunt admise în împărăția sacrosanctelor. Cu atât mai puțin vei avea voie să depreciezi anumite lucruri săvârșite și să fixezi drumuri mai folositoare în îndrumarea politicei neamului nostru. Drepturile tale s'au curmat în momentul, când l'ai catadixit pe el areopag politic menit să lucreze în înțelesul credințelor tale. Îndată ce ți faci datoria și-i arăți de pildă că nu procedezi în conformitate cu idilele curente și necesitățile actuale, începe să ție că pierde națiunea. Sau comite o gafă regretabilă un oarecare membru al acestui comitet. Să te ferească Dumnezeu de nenorocirea a i-o arăta și ai face analiza. Îndată ești declarat *trădător* și urlă, că nația e în primejdie. E cât se poate de caraghios și imposibil procedeu acesta autorizat. Faci critica unei prostii pur personalisime, și delicventul imediat se tânguie în gura mare: „Il doare pe partid”. Ne întrebăm surprinși. Ce vreți, domnilor comiteți, cu perpetua etalare a acestor jonglerii ridicule? Vă rugăm să lăsați partidul în pace. Partidul suntem noi cei mulți cari nu suntem, cei drept, în comitet, dar cari avem de sigur oarecari drepturi asupra acestei corporații, fiindcă este un rezultat al voturilor noastre. Binevoiti a nu crea un paravan de apărare din numele nostru, după care vă ascundeți, de câte ori cineva din rândurile noastre exprimă convingeri și judecăți, în măsură să vă tulbure puțin digestia căci aceste

Carolina. — Îi scotocești hainele, cunosc eu asta.

Gabriela. — Intocmai. Și îi scotocește și prin sertarele biroului.

Carolina. — Ai cheia?

Gabriela. — Am poruncit să mi-se facă una.

Carolina. — Foarte bine ai făcut.

Gabriela. — Nu este așa?

Carolina. — Mai e vorbă!...

Gabriela. — O! nu din curiozitate!

Carolina. — Firește că nu!

Gabriela. — Din simplă prevedere.

Carolina. — Fără îndoială.

Gabriela. — E mai bine să fie două chei decât una singură. Așa, dacă se perde cea dintâi...

Carolina. — O ai pe a doua.

Gabriela. — E foarte simplu. — Dar, apropos: să te fac să rizi puțin! Nu ți-am povestit eu mai alaltăieri că am pierdut cheia de acasă?

Carolina. — (Foarte interesată.) Ai pierdut cheia? Nu știu. Când?

Gabriela. — Săptămâna trecută! Cum, nu ți-am povestit aceasta?

Carolina. — Acum te aud pentru întâia oară!

Gabriela. — (Strîmbându-se de ris.) A! scumpa mea!... A fost o comedie întregă! Inchipuie-te ți că mi petrecusem seara la mama. Știi că la mama se dă în fiecare Joi seara ceai și prăjitură: ajung acasă, urc repede cele trei etajuri. Dar în fața ușii, ia cheia de unde nu-i!

Carolina. — N'ai avut cheia?

Gabriela. — Nici umbră de cheie.

Carolina. — Asta-i nostim! Și bărbatu-tău?

Gabriela. — La club!

Carolina. — Un adevărat ghiuion!

Gabriela. — Nu-i așa? Și după toate astea stam și în întuneric. Nici odată n'am ris ca atunci. Am rămas în fața ușii până la două din noapte, când a sosit Fernand! (Isbucnind deodată în lacrimi.) Fernand!... A! ticălosul! A! monstrul!... Mă înșeală!... — Unde eram?

Carolina. — La scotočitul buzunarelor.

Gabriela. — Așa. — Ei bine, am găsit o serisoare în buzunarul lui.

Carolina. — O serisoare uitată!

Gabriela. — Absolut!

Carolina. — Dumnezeu, ce proști sunt bărbații! Numai noi femeile n'am fi așa de neglijente!

Gabriela. O, nu!

Carolina. — Dela cine, serisoarea?

Gabriela. — Ghicește!

Carolina. — Doamne...

Gabriela. — N'ai să găsești, nu! Este așa de monstruos, așa de abject, așa de ignobil!... Dela Rose Mousseron!

Carolina. — Dela teatrul Parisiana?

Gabriela. — Da, scumpa mea, dela Parisiana. Cocota acela care cântă:

J'ai z'une petite maison

A Barbe

A barbe

J'ai z'une petite maison

A barbizon!

Carolina. — Nu asta e melodia.

Gabriela. — Ba da.

MOBILE
TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui
Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor nostri zilnic să înmulțesc.
Trusouri complete pentru mirese.
Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.
Mobile englezești cu piele. Prețuri de tot ieftine.
Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.
În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.
TELEFON Nr. 214.

convingeri au temei adânc și răsunet puternic în o însemnată parte a opiniei publice.

Din pricina acestor manifestări, cari se întâmplă să nu fie congruente pe deplin cu interpretările ce le dați dvoastră îndatoririlor de a servi interesele unui neam, noi nu ne alegem cu deficite morale, dar vă declarăm că ne cuprinde o adevărată oroare dezastruoasă, de câte ori dv. în loc de a cumpăni cu seriozitatea cuvenită gândurile și părerile noastre, luați poze de saltimbanci, vă potriviți glasul pe ton elegic și ne executați, pretextând durerea neamului, cu care știți să vă confundați, de câte ori vă găsiți în strâmtoare. Faptele anului din urmă, luminează și mai puternic tainele sufletești ale unor membrii din comitetul național. S'a înființat cu bani scumpi un organ autorizat, motivând tipărirea lui cu argumentul absurd, că ar fi o imposibilitate ca partidul național să nu și aibă gazeta, ca și când celelalte ziare românești naționale, inclusive „Drapelul” sentinei de la Lugoj n'ar fi ale partidului național. Dar și aici interesele personale au oprimat pe acelea adevărate ale neamului. Era nevoie de construirea unui canal, prin care să se scurgă totă lavina de injurii și terorizări îndreptate împotriva acelor oameni, cari îndrăzneau să se atingă de autoritatea comitetului ori aveau curajul să nu se identifice cu felul lor de a înțelege rezolvirea problemelor noastre interne. Așa a început goana sălbatecă împotriva tuturor membrilor partidului, cari au ținut să și spună cuvântul privitor la chestiunile noastre mai mult ori mai puțin politice acolo unde erau datori s'o facă. În coloanele ziarelor noastre naționale.

Dela partid campania aceasta de anihilare a elementelor cari desveliau inaniția comitetului și se făceau interpreți sentimentelor și doririlor unei covârșitoare majorități a opiniei publice, a trecut în însuși

sânul comitetului. S'a început și aici opera de distrugere. Se întâmplă să fie cineva de alte păreri decât dictatorii politicei noastre oficiale, era contrariat, combătut cu înverșunare, de aici se trecea la terorizare și l făceau imposibil. Omul trebuia să se convingă, că nu mai are loc într-o corporație unde sinceritatea convingerilor și libertatea de gândire este sugrumată. Astfel a început jalnicul proces de destrămare al comitetului național. Rând pe rând au fost siliți să iasă oamenii cei mai de valoare ai neamului nostru. S'au dus d. *Oncu* omul faptelor pozitive, a părăsit acest areopag, *Octavian Goga*, cea mai de seamă individualitate de azi în viața Românilor din Ungaria, și a eșit de curând însuși vicepreședintele acestui comitet părintele *Nicolae Ivan*, o întrupare frumoasă a muncii însuflețite și adânc înțelegător al nouilor curente cari agită viața noastră sufletească. Stați și judecați procedeele prin care comitetul național — arogându-și drepturi ce nu le are, scoate pe vicepreședintele său. Părintele *Ivan* a uzat de un elementar drept și datorie a sa trimițând organului aceluiasi comitet o scrisoare, în care în termeni cuviincioși declară că nu poate admite ca în gazeta comitetului asupra căruia și dsa are drepturi cel puțin atâtea ca *Csicsó Pop d. p.* să se acopere de insulte un scriitor de valoarea lui *Goga*.

Nu se putea cere ca părintele *Ivan* să se ducă cu protestul în comitet, câtă vreme *A. C. Popovici* nu le-a plasat acolo, ci în publicitate Prin urmare tot numai aici se putea publica scrisoarea de disolidarizare.

Comitetul sau exponentul acestuia însă, îl ia cu un tupeu impertinent, pofțindu-l să iasă afară. Va să zică vine un nepoțit ca *A. Popovici* și se amestecă în chestiile noastre interne, injurând oamenii cari își fac datoria cătră neam. Asta o aprobă comitetul. Dar nu permite vicepreședintelui să protesteze împotriva a-

cestei ingerințe brutale; din contră îl dă afară. Asta se chiamă ispravă de oameni deosebiti înconștienți și neputincioși.

Ei, dar opera de distrugere trebuia dusă mai departe. Ea trebuia încununată cu un act strălucit, demn de reputația unui corp politic atât de feroce. Ideea s'a găsit. Ucidem pe *Goga* și răsuflăm ușurați. De aici înainte nime nu ne mai turbură trebușoarele. Deci iată l pe *Alexandru Vaida-Voevod* cu bomba: *Goga a încercat să-și vândă neamul.* Lumea a rămas trăznită. Va să zică suntem un neam de ticăloși. *Goga* în noroiul Șegheștilor? Ar fi grozav. Ți pare că se năruie o uriașă zidire, în care sunt închise comorile scumpe ale unui neam înghenunchiat. Dar nu! A fost un *atenat* din cele mai revoltătoare, ce se poate inventa de o minte omenească.

O crimă ordinară, pe care o poate comite numai o existență de cea mai pesimă speță *herostratică*.

Calomnia fără precedent în istoria neamului nostru, e cu desăvârșire distrusă astăzi, și noi putem să judecăm limpede.

Deputatul *Arpașului* și fruntașul neamului *Dr. Alexandru de Vaida-Voevod*, aruncă cea mai *greă acuză* din câte se pot inventa în contra unui om și scriitor cu cel mai însemnat rol în viața noastră publică. Acuza zdrobitoare a *tradării*. Comitetul se solidarizează cu această uriașă acuză, și-i face loc în organul său. În urmă se dovedește că această infamie criminală, e o *minciună* din cele mai scârboase, demnă de suflete perverse și dezechilibrate.

Concluziile cari se desfac în mod imperativ din aceste fapte sunt următoarele:

1. Comitetul național, din care au eșit rând pe rând toți oamenii noștri de valoare și cu păreri deosebite de acelea ale unor politicieni cu tendințe de stăpânire politică neturburată, nu mai poate avea pretenția de a fi reprezentantul adevărat al partidului național.

Carolina. — Ba nu.
Gabriela. — Ba da.
Carolina. — Te înșeli.
Gabriela. — Ești sigură?
Carolina. — Ți jur! Uite care e melodia:
Ea cântă:

J'ai z'une petite maison
A Barbe
A Barbe
J'ai z'une petite maison
A Barbizon

Gabriela. — (Care a bătut măsura.) — Ai dreptate. O confundam cu *l'Almée dela rue du Caire*. Ia mai începe odată să aud.

(Carolina reîncepe. Gabriela o însotește mai întâi în surdină, apoi din tot peptul.)

Ambele Femei. — (Cântă cât le țin puterile).

J'ai z'une petite maison
A Barbe
A Barbe
J'ai z'une petite maison
A Barbizon

Carolina. — Acum cânti bine.
Gabriela. — Imi închipuesc că nu e cine știe ce lucru mare să ai succese la café-concert.

Carolina. — Mai e vorba! — Și pe urmă?
Gabriela. — Cum, pe urmă?
Carolina. — Ca să-ți isprăvești povestea.
Gabriela. — Care poveste?
Carolina. — Cu scrisoarea.

Gabriela. — Ce scrisoare?
Carolina. — Scrisoarea dela *Rose Mousseron*.
Gabriela. — Scrisoarea dela *Rose Mousseron*?... A, da! O scrisoare imundă, scumpa mea! plină de murdării și de orori! O adevărată porcărie!

Carolina. — O ai la tine, inimioara mea?
Gabriela. — Nu.
Carolina. — Ce păcat!

Gabriela. — Ah! lașii! Ah! mizerabilii! înfamilii! Noi, care le sacrificăm totul, tinereța, iluziile, pudorile noastre! (Isbucnește în plâns.) Nici odată; auzit-ai, nici odată n'am să-i iert asta lui *Fernand*! Doamne, cât sufăr! De sigur că o să capăt un atac de nervi!

Carolina. — (Dezolată.) Te rog *Gabrielo*, să nu cazi în atac! Când îți spun că am rămas fără servitoare!

Gabriela. — Dă-mi puțină apă de melissa.

Carolina. — Numai decât. — Uite, pisicuța mea, știi ce o să faci?

Gabriela. — Știu. Am să mă sinucid!

Carolina. — Ba nu. Ai să rămâi la masă la mine. Asta o să-ți schimbe cursul ideilor.

Gabriela. — La masă, la tine?... Dar nu pot!

Carolina. — Pentru ce?

Gabriela. — Suntem invitați la *Brossarbourg*. (În culmea bucuriei.) Va fi încântător! Vom dansa până'n zori de zi! — Apropos de asta: tu cunoști „pas de quatre”, *Carolino*?

Carolina. — Da.

Gabriela. — Vrei tu să fii gentilă cu biatați prietenă măhnită?

Carolina. — Desigur.

Gabriela. — Învăț-mă și pe mine jocul ăsta, vrei?

Carolina. — Cum nu!

(Cele două femei se așezară una în fața celeilalte. Orchestra cântă „Pas de quatre”).

Carolina. — Trei pași înainte și bătae din picior. (Executând mișcarea.) Tra la la la, tra la la la!

Carolina. — E bine!...

Gabriela. — Nu e așa greu!

Carolina. — De fel!... Tra la la la, tra la la la! — Bine balansat și în măsură.

Gabriela. — (Cântând și jucând în același timp.) — Tra la la la, tra la la la!

Dr. RÓTH KÁLMAN,
MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosulțani: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Cosulțani separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

cu un litru de esență pentru diferite bolnavi 20 ml., un litru esență de rachiu 20 ml. și un litru esență pentru rum 40 ml.

Preservative pentru bărbați și dame la cost 40 ml. Iagătuși pentru vătămătuși, pentru burți proem și albe ardoșe ce se vin de bronză și ală la drogueria „Jager” din Fehérváros, Mészároshegy, Pápa Békéscsaba. Comandele peste 10 cor se trimis franco.

ECONOMIE.

— Carne din România în Austria. O firmă din România a făcut propunerea orașului Viena, ca anual să expedieze 5000 vite comute și 8000 rimători la Viena și că va construi un abator la graniță, dacă i-se vor face unele concesiuni pentru acest export de carne.

Consiliul comunal a primit propunerea acestei firme din România.

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul” Nr. 2, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Sextil Pușcariu: Grupări literare și idei politice (II). Mihail Sadoveanu: Toma. Octavian Goga: Păcat (poezie). Sandu A. Hodoș: Cântec trist... (poezie). Maria Cunțan: De-acasă (poezie). I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman). Alice Călugăru: Colindă (poezie). Agrotus: Liniște.

Dări de seamă: D. Tomescu: Ernest Bovet. „Lirism, Epopeie, Dramă”.

Cronici: I. I. Lăpădatu: Chestiuni economice. Ion Gorun: Cronică bucureșteană. Insemnări: Actualitatea și revistele. Modernism la noi? St. O. Iosif scoate un nou volum! Concertul de Crăciun al societății „Carmen”. Teatru în liber. Sentinela lui Grigorescu. † Ioan cavalier de Pușcariu. Șezătoarea lui Tiberiu Brediceanu.

A apărut revista literară ilustrată, săptămânală „Cosinzeana” Nr. 1—1912 cu următorul cuprins: Z. Bărsan — Căntece, (poezie). Al. Ciura — Steaua. I. U. Soricu — Colindă, (poezie). I. Agârbiceanu — Dinu Natului, nuvelă. I. Borcea — Psyche, (poezie). Mih. Gașpar — Sub Ștefan-Vodă, (nuvelă istorică). Aurelia Pop — Moș-Crăciun, (poezie). L. Rebreanu — Cântec de dragoste, (povestire). Livia Rebreanu — Toamnă, (poezie). G. Todică — Un soare în agonie. S. Bornemisa — Durere, (poezie). Dr. M. Hârsu — Păstrarea sănătății. A. Cotruș — Ursita, (poezie). R. Mărgean — Poporale, (poezie). A. Fogazzaro — D. Tomescu — Misterul poetului, (roman). Spicuri literare. Flori de o zi. Ilustrații, etc.

De vânzare la „Librăria Tribuna”.

— C. Colodi. Pățaniile lui Tândărică, (Povestea unei păpuși de lemn) cu 56 ilustrațiuni și 224 pag. Traducere din italianește de A. Buzescu, ă 1.50 cor. plus 10 fil. porto, rec. 35 fil.

N. Iorga, Scrisori domnești. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 10 fil. porto.

A apărut în editura librăriei C. Sfetea: Teatru de familie (12 piese) de Th. D. Speranția și se află de vânzare la principalele librării din București și provincie. Prețul 2 lei.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ilie Burseșiu, Vaskóhszeleste. Am primit 7 cor. abonament pe quart. I 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu, „Tribuna” institut tipografic, Nichin și cona.

Un candidat de avocat
cu practică bună, află aplicare momentană în cancelaria avocatului Dr. Sever Ispravnic, Arad.

**REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE**

în
BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo”).

ȚIMBALE

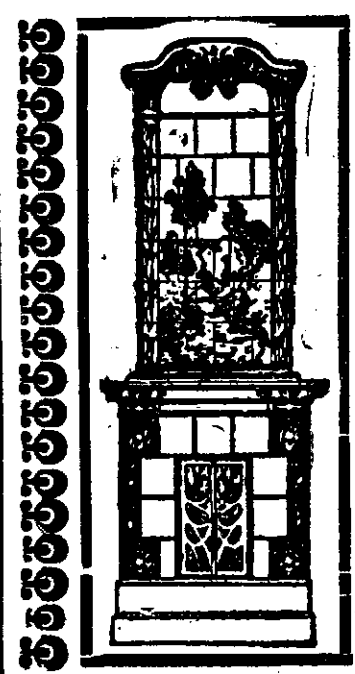
cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmonici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimit gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Johann Seibel
strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicărie precum și toffelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Cine vrea să cumpere
vițe americane
„RIPARIA PORTALIS”
pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Mill-Telep

mai multe milioane de altoi de viță de vie

în NAGYÖSZ.
Cea mai mare școală de pepinării de viță din Europa medie.

Catalog gratis.

ILIE BURA,
lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,
Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește ori ce lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare toffelul de reparatură atingătoare în bransa aceasta pe lângă oreluri țeftine și serviciu pu ictual.

Szighety Sándor
atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și te-acuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utenilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată

Comandele se execută prompt și conștiințios.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treierat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plățire la rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminare cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

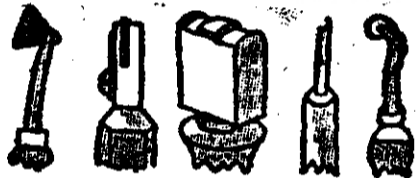
Agentura generală comerțelală.

Pálmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofariilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comercanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

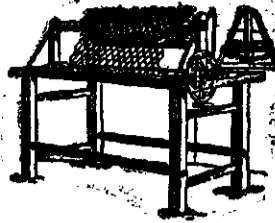
Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
VI, Ferencz-utea.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuratici: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru impletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnățării și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnățării, slănină și unsoare în gros și în detalii. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitate ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai bună calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Mare asortiment în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

Îți place să porți totdeauna haine curate?

Atunci cumpărăți „Casseta miraculoasă”, fabricația mea proprie, cu ajutorul căreia, cureți orice pată de pe haină, de culoare cât de sensibilă, precum pete de cerneală, poame, cafea, vâpseli etc. „Casseta” aceasta nu este ca obiect de reclamă, ci rezultatul unor încercări de 35 ani. Este bine venită pentru orice familie, care ține la curățenie. — Costă 5 Coroane și ține ani întregi. Se poate cumpăra numai dela fabrica chimică:

GUSTAV SOLINGER,

Brassó, Strada Cimitirului Nrul 5.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs higienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înfierbântări, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Laner” pudră. E non plus ultra pudrei. Buză la baluri, saloane și de zilnic foloasă, care acoperă încrețurile și e cu totul nesticătoasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreșei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Laner” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Laner” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul încărunit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner” apă care face părul blond

Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Laner” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Laner, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

Nagy Sándor, sculptor,
Arad, Kossuth-utca Nr. 4.

In stabilimentul de piatrărie a lui Malrovița.

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: **GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE** cusute cu mână în atelierul propriu precum și **GHETE OATA**, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și *creme* excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.

Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) **MAREA EXPOZIȚIE** de totfelul de mobile de artă și simple, care să zălească spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de **SCULPTURĂ ȘI TAPIȚERIE** de primul rang.

Executăm toate lucrările de lemn la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuează prompt, conștiințios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a vâpșitorilor auritorilor și lastruitorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, atare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de branșa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericesti. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincie merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt“

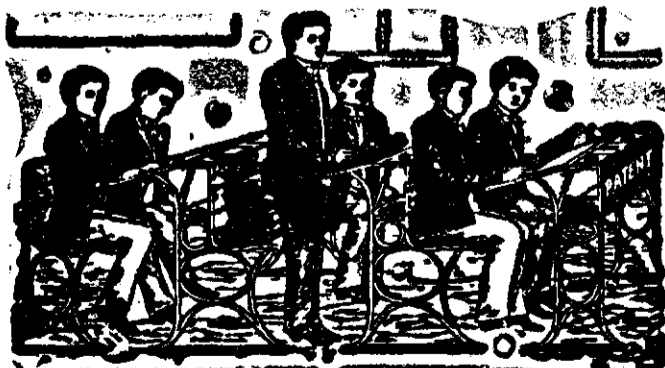
necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

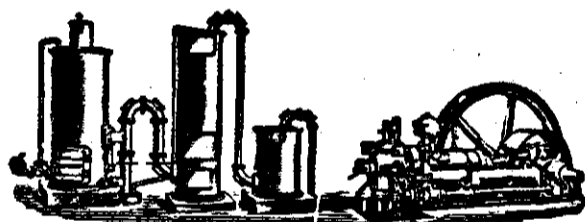
Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lă-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot școlile e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Garnituri de îmblătit cu benzină și
ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

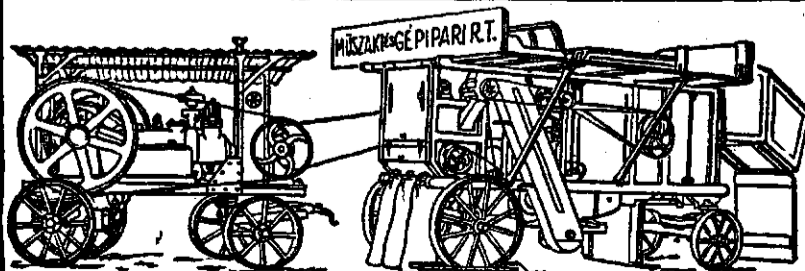
mori de rîjnit și măcinat, teacuri de ulei, instalații de apa-
duct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții
favorabile, garanții deșăvârșite. Lămuriri specialiste, pro-
iect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

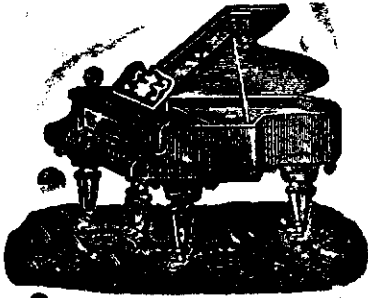
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal SUCCE-
SOR **Wonka János**fabrică de piane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

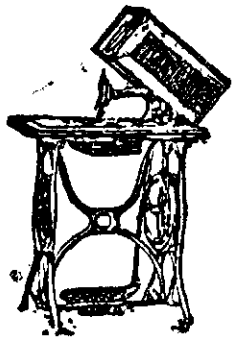
Liferează :

PIANE și PIANINEefectuate în stilul cel mai modern și
execuție promptă.Profesorii și instructorii de muzică pri-
mesc favor cuvenit.Catalog ilustrat la dorință trimis gra-
tuit și porto franco.**Leitner Sándor**

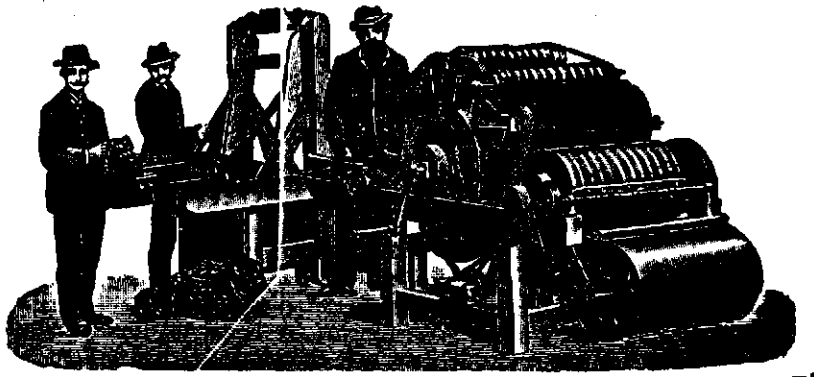
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

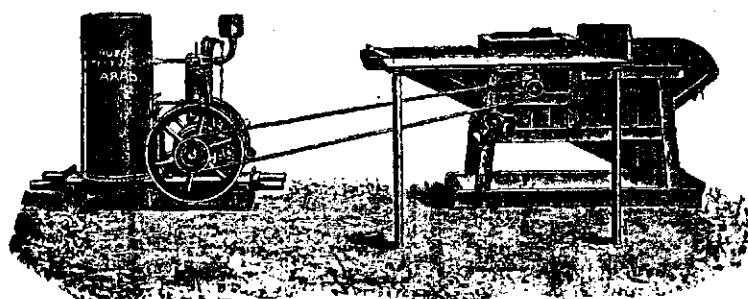
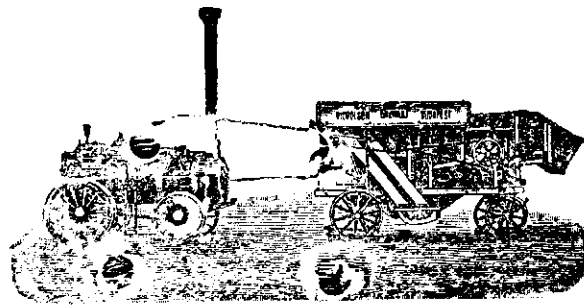
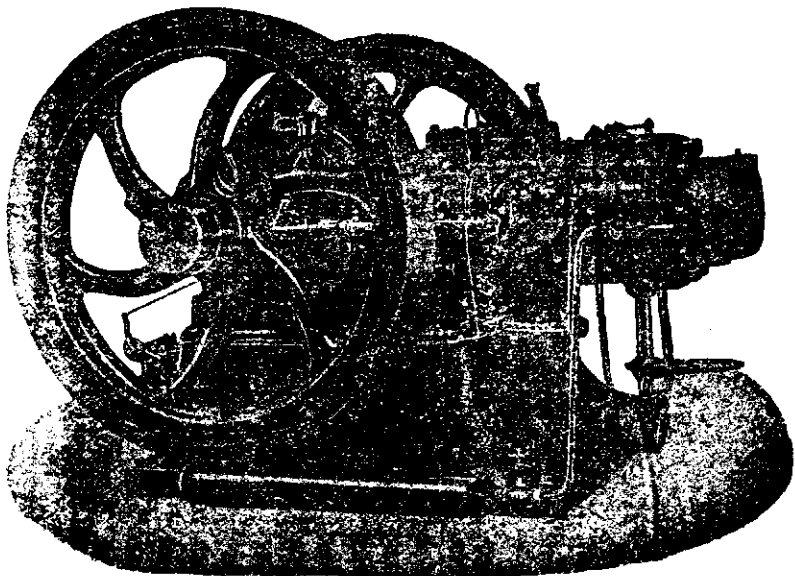
Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete,mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: in-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.**Sam. Wagner,**Prima turnătorie de fier Sibiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.— **NAGYSZEBEN.** —Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, exe-
cutate cu cea mai mare precauție. — Mașini de lână
diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână.
Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindri la mori pentru
asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuează: Cele
mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnă-
torie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier
de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini
de trierat de orice mărime — Foarte mare asortiment de
MOTOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare
garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele
mai avantajoase — Explicări și cataloage la cerere gratis.**Frații Burza**

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agri-
cole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu
oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai
moderate și cu plătire în rate.Cu garnituri pentru trie-
rat și cu prospecte pentru
mori servim bucuros, e-
ventual pentru primirea
lucrurilor acestora și fa-
cerea contractului
mergem la fața lo-
cului pe spesele
noastre.